

Jordbruksutskottets betänkande

1984/85:15

om kemisk lövslybekämpning

I motion 1983/84:1858 av Mona Saint Cyr (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär en uppföljning av det fattade riksdagsbeslutet om kemisk lövslybekämpning i avsikt att förhindra en felaktig och olycklig lösning i de svenska skogskommunerna.

Nuvarande ordning, m. m.

Enligt 1 § lagen (1983:428) om spridning av bekämpningsmedel över skogsmark är spridning av sådana medel, avsedda för bekämpning av lövsly, förbjuden. Skogsvårdsstyrelsen får enligt 2 §, om inte annat följer av 3 §, medge undantag från 1 § om kravet enligt 7 § skogsvårdslagen (1979:429) i fråga om återväxt av skog inte rimligen kan tillgodoses genom röjning med mekaniska metoder. Vid bedömningen skall hänsyn tas till skogsmarkens läge och beskaffenhet, skogsbeståndets sammansättning, arbetarskyddet och tillgång på arbetskraft. Ett medgivande om undantag skall förenas med de villkor som behövs till skydd för naturmiljön.

Hänvisningen till 3 § syftar på att kommunfullmäktige enligt nämnda paragraf kan besluta att undantag enligt 2 § inte får medges i fråga om områden inom kommunen, om detta framstår som påkallat med hänsyn till områdets betydelse för friluftslivet, naturvården, den lokala befolkningens trivsel eller annat kommunalt intresse.

Utskottet

I motion 1983/84:1858 av Mona Saint Cyr (m) erinras om att riksdagen under våren 1983 fattade beslut om kemisk lövslybekämpning innebärande generellt förbud mot spridning av bekämpningsmedel över skogsmark. Dispens kan dock meddelas av skogsvårdsstyrelserna, efter det att kommunerna själva fått avgöra inom vilka områden sådan dispens alls är tänkbar. Enligt motionen gör oroande rapporter gällande att flera kommuner, även utpräglade skogskommuner, som lever på skogen och dess industri, kommer att "lägga en död hand" över den egna kommunen utan insikt om ett sådant besluts långsiktiga konsekvenser för näringen, för kommunen och dess invånare. Om det hade varit riksdagens mening att detta skulle bli resultatet, hade riksdagen, anför motionären, direkt undanröjt också dispensförfarandet i kommunerna. Ett fullständigt totalförbud utan några som helst dispensmöjligheter var sålunda enligt motionärens uppfattning icke riksdagens avsikt.

Utskottet vill erinra om att lagen (2983:428) om spridning av bekämpningsmedel över skogsmark, som trätt i kraft den 1 januari 1984, tillkom med det uttalade syftet att ge kommunerna ett starkare inflytande över de kemiska bekämpningsmedlens användning i skogsbruket. I proposition 1982/83:145, vari lagförslaget lades fram, framhöll sålunda jordbruksministern att tidigare gällande lagstiftning var otillräcklig i detta avseende. Varje kommun måste ges möjlighet att säga nej till skogsbesprutning inom sitt område, vilket innebar att röjning med mekaniska metoder i stället måste användas.

Innebörden i lagförslaget var att kommunerna skulle ha rätt att bestämma inom vilka områden skogsbesprutning skulle vara helt förbjuden. Kommunerna hade enligt propositionen den bästa möjligheten att med utgångspunkt i de lokala förutsättningarna bedöma om skogsmarken i fråga hade sådan betydelse för friluftslivet, naturvården, lokalbefolkningens trivsel och andra lokala allmänna intressen att spridning av bekämpningsmedel inte borde få ske. Kommunerna borde inom ramen för den översiktliga fysiska planeringen bestämma de områden där användningen av lövbekämpningsmedel skall vara totalförbjuden. Besluten om förbudsområdenas omfattning borde fattas av kommunfullmäktige. Ett sådant beslut kunde enligt en allmän kommunalrättslig princip inte överklagas på annat sätt än genom s. k. kommunalbesvär. Genom den föreslagna ordningen garanterades ett totalt lekmannainflytande över beslutet om för vilka områden totalförbudet skulle gälla.

Utskottet (JoU 1982/83:34) instämde i propositionens uttalanden om de principiella utgångspunkterna för den nya lagen. En av de viktigaste utgångspunkterna i lagförslaget var enligt utskottets mening att kommunerna gavs rätt att bestämma inom vilka områden skogsbesprutning skulle vara helt förbjuden.

Som svar på en fråga av John Andersson (vpk) om kommunernas befogenheter enligt lagen om spridning av bekämpningsmedel över skogsmark konstaterade jordbruksminister Svante Lundkvist den 21 februari 1984 att kommunfullmäktige enligt den aktuella lagen har att självständigt besluta om hur stor del av kommunens skogsmark som skall omfattas av ett totalförbud.

Utskottet finner för sin del att motionen inte bör föranleda någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

I sammanhanget kan nämnas att den förra året tillsatta kemikommissionen (Jo 1983:02) i sitt i augusti i år avlämnade huvudbetänkande bl. a. föreslår att ett generellt förbud införs mot spridning av bekämpningsmedel från luften. Förbudet bör gälla all mark, således inte enbart jordbruksmark. Undantag skall endast få medges, dels för lövslybekämpning enligt de regler som redan gäller, dels för vissa epidemiartade angrepp av skadegörare som inte kan bekämpas på annat sätt. Enligt 7 § i kommissionens lagförslag skall kommunfullmäktige kunna besluta att undantag från för-

bud inte får medges i fråga om visst område inom kommunen.

Frågan om kommunernas rätt att besluta i hithörande frågor torde med hänsyn till vad nu anförts inom en förhållandevis nära framtid bli föremål för riksdagens förnyade prövning.

Utskottet hemställer

att riksdagen lämnar motion 1983/84:1858 utan ytterligare åtgärd.

Stockholm den 20 november 1984

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Håkan Strömberg (s), Arne Andersson i Ljung (m), Grethe Lundblad (s), Hans Wachtmeister (m), Gunnar Olsson (s), Martin Segerstedt (s), Kerstin Andersson (c), Jan Fransson (s), Jens Eriksson (m), Börje Stensson (fp), Åke Selberg (s), Jan-Eric Virgin (m), Bengt Kronblad (s) och Paul Lestander (vpk).

Särskilt yttrande

Einar Larsson (c), Kerstin Andersson (c) och Börje Stensson (fp) anför:

Riksdagens beslut under våren 1982 (JoU 1981/82:22) angående lag om spridning av bekämpningsmedel över skogsmark innebar i princip förbud mot spridning, men dispens kunde lämnas under vissa restriktiva och klart angivna förutsättningar. Genom att länsstyrelserna handhade dispensprövningen — med beaktande av naturvårdsverkets anvisningar för tillämpningen — garanterades en enhetlig och likformig rättstillämpning för hela landet. Skogsbruket fick härigenom en auktoritativ vägledning för sin planering på lång och kort sikt. Genom den förra året beslutade, nu gällande lagen har vi fått en rättstillämpning som kan variera från den ena kommunen till den andra. Vad detta innebär för bl. a. de markägare vars skogsinnehav sträcker sig över flera kommuner kan man väl föreställa sig. Genom att kommunfullmäktige har vittgående befogenheter att undanta områden från dispensprövning och kommunernas beslut härvidlag endast kan överklagas genom kommunalbesvär föreligger i praktiken knappast någon besvär rätt. Detta innebär att riksdagsmajoriteten och regeringen frånträtt sitt ansvar för en enhetlig och likformig rättstillämpning och för den rättstrygghet som det måste ankomma på regeringen att ansvara för.

Erfarenheterna från den tid de nya bestämmelserna varit i kraft visar redan nu att farhågorna för en rigorös och stelbent tillämpning tyvärr håller på att bekräftas. De svårigheter detta leder till skulle inte ha uppkommit om den tidigare lagen alltjämt varit gällande.

